СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 87. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 14 квітня 1932. — VOL. XL. No. 87. Jersey City, N. J., Thursday, April 14, 1932. THREE CENTS.

ЗА ДВА ТИЖНІ БІРЖЕВІ ПАПЕРИ ВПАЛИ У ВАРТОСТИ НА 6 БІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ

ВАШИНҐТОН. — Річард Гвитні, президент нюйорської біржі, зізнав перед „Сенат Бенкінґ енд Коренсі Коміті", що вартісні папери, якими торгують на нюйорській біржі, впали на протязі двох останніх тижнів у ціні на $6,000,000,000. Отсей упадок уважає він дуже драстичним.

НЕ ДОПУСТЯТЬ ДО ЗМЕНШЕННЯ ПЛАТЕНЬ.

ВАШИНҐТОН. — Хоч „Рулс Коміті" заявився за знижку платень федеральних урядовців, то до цієї знижки не прийде, бо більшість послів буде проти того роду ощадности. Проти зменшення платень виступив теж Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці.

ВИПЛАТА БОНУСА НЕ ПЕРЕЙДЕ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер певний, що державній касі не прийдеться тепер виплачувати ветеранського бонуса в ґотівці, бо такий проект перепаде в сенаті. Виплата означала би видаток на суму $2,400,000,000.

ПАМЯТНИК НЕЗНАНОГО ЖОВНІРА ГОТОВИЙ.

ВАШИНҐТОН. — На національнім цвинтарі в Арлінґтоні вже побудовано над гробом незнаного жовніра гарний мармуровий памятник, роботи нюйорського скульптора, Томеса Гудсона Джонса. Над тим саркофагом працював Джонс 6 років.

Незнаного жовніра поховано в Арлінґтоні в 1921 р. в день свята Перемиря, на знак загальної пошани для тих, що згинули в боротьбі за вітчину.

ДАЛІ ПРОДАЮТЬ ШЕРИ БЕЗ ВАРТОСТИ.

НЮ ЙОРК. — Стейтовий ґенеральний прокуратор, Джан Бенет мол., каже, що не зважаючи на депресію, ріжні ошуканці натягають людей на грубі міліони, продаючи їм ріжного роду шери, які нічого не вартують. Жертвами ошуканців стають головно жінки.

Бюро, яке займається висліджуванням тих обманців, вже замкнуло за перші три місяці цього року 403 осіб і фірм, які займаються продажею безвартісних шерів.

ДЕМОКРАТИ І МОКРІ ГОРОЮ В ІЛИНОЙС.

ШИКАҐО. — При стейтових праввиборах обидвох партій вийшли побідоносно прихильники знесення прогибіції й демократи.

ХАБАРНИК У КЛОПОТАХ.

НЮ ЙОРК. — Обжаловано Джеймса Дж. Мек Кормика, міського урядовця, котрий видавав подружні дозволи за те, що не зголосив своїх приходів у цілі плачення податків. Приходи ті виносили за чотири роки $222,388.97. Походили вони від хабарів, які Мек Кормік побирав від подружих пар.

НЕ ГОДЕН СКОМУНІКУВАТИСЯ З ТИМИ, ЩО ВИКРАЛИ ДИТИНУ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Джан Кондон, бувший учитель, літ 72, хоче діждатися цеї хвилі, коли Линдберґ дістануть назад свого сина. Як відомо, він передав представникови тих, що викрали дитину, $50,000 титулом викупу, але бандити гроші взяли, а дитини не звернули. Кажуть, що вони боялися, щоби їх не зловлено, бо за Линдберґом і Кондоном слідила поліція, яка могла легко зловити злочинців, колиб вони зявилися були з дитиною. Знов інші кажуть, що це хтось підшився під висланника тих, що викрали дитину, і забрав гроші та одурив Линдберґа і бандитів.

Д-р Кондон оголошує в ґазеті, що ті котрі викрали дитину, можуть з ним цілком безпечно скомунікуватися. Він певний, що дитина буде звернена.

ТРЕБА $20,000,000,000 НА РОЗБУДОВУ І КІНЕЦЬ ДЕПРЕСІЇ.

НЮ ЙОРК. — „Амерікен Інджінірінґ Кавнсил" виробила проект розбудови, який зробив би американські міста здоровими осередками, а заразом дав би заняття міліонам людей і скінчив би з депресією. Виконання цього пляну коштувало би $20,000,000,000, які, як кажеться у пляні, можна легко роздобути на цілі, котрі оплатилисяб.

ЗНОВ ГОЛОСУВАТИМУТЬ НАД ПИВОМ.

ВАШИНҐТОН. — У палаті послів знов готові голосувати над заведенням 2.75% пива. Проект буде поставлений у звязку з новими податками.

БІДА МІЖ МАЛЯРЯМИ.

НЮ ЙОРК. — Понад 500 малярів віднеслися до паркового комішенера з просьбою дозволити виставляти образи в Сентрал Парку, щоби в цей спосіб їх лекше збути та виратуватися з крайної нужди.

ЗМЕНШУВАТИ ДОХІД, ЗНАЧИТЬ ПОБІЛЬШАТИ БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК. — Економіст, д-р Вірджіл Джордан, каже, що всякі зменшування платень і обкроювання приходів доводять до цього, що люди обмежують свої видатки, а це знову збільшує депресію і безробіття.

ДО СОЮЗОВЦІВ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

ПРОСИТЬСЯ УСІХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА В НЮ ЙОРКУ ПРИБУТИ НА

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

:—::—: які відбудуться :—::—:

В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 15-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-19 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Це буде продовження останніх зборів в справі злуки місцевих відділів.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:

Ілія Гузар, предс.; **Мих. Жуковський** і **Мих. Боднар**, секретарі.

УКРАЇНЦІ И АВТОНОМІЯ ЗАКАРПАТТЯ.

В Ужгороді появляється віднедавна незалежний суспільно-політичний часопис, „Українське Слово", якого відповідальним редактором є д-р Михайло Бращайко. В першому числі того часопису була поміщена стаття під заголовком „На тему автономії Підкарпаття", яка викликала широкий відгомін не тільки в місцевій, але й у столичній чеській та мадярській пресі. В згаданій статті писалося м. ін.: „Ми за автономію, але не за автономію галицьких русотяпських недобитків, російських еміґрантів та наших недоучків. Автономії цих людців нам не треба... Нам треба дійсної автономії народньої на чолі з нашими людьми". Кірм того стаття підчеркувала, що закарпатські Українці і тоді не боять автономії, колиб вона переходово дісталася в руки противного табору, бож українське населення має вже стільки сили, щоби ставити опір усяким денаціоналізаційним змаганням. Проти цього становища Українців виступають дуже різко Мадяри й русофіли, бо при нинішній констеляції сил на Закарпатті владу — на випадок негайного здійснення автономії — захопилиб саме Мадяри до спілки з москвофілами.

ДОКОТИВСЯ...

З Риги повідомляють, що в дипломатичних кругах є поширена вістка, будьтоби бувший совітський комісар закордонних справ, Чічерін, звернувся до німецького консуля в Москві з проханням, щоби йому влекшити виїзд до Німеччини, а рівночасно прохав теж німецький консулят грошевої підмоги.

Чічерін, що є тепер у великій нужді, закомунікував консулеви, що до Німеччини кличуть його приятелі, які можуть йому запевнити спокійну старість.

УБИВСТВО.

У Роґізні (Буковина) 20-літній Корнило Гринчук з Роґізної заколов парубка Івана Товстюка. Обидва парубки мали свої старі порахунки, а коли стрінулися на дорозі, то між ними прийшло знову до суперечки. Гринчук витягнув ніж і встромив його три рази в тіло Товстюка, котрий повалився на землю і вмер годину пізніше. Жандармерія арештувала убивника.

ҐАЄВИЙ ЗАСТРІЛИВ ЧОЛОВІКА.

В Ваві Котівській, пов. Дрогобич, коло 25 людей вибралися в ліс по дрова. Їх стрінув ґаєвий з Ясениці Сільної, Ґакенберґ, і хотів відібрати призбирані дрова. Але що вони мабуть ставили опір, вистрілив до них з рушниці і вбив 24-літнього Івана Ключника.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД У ЧОРТКОВІ.

За вбивство гр. Баворовського з Копичинець обвинуваченого Синюту засудили на кару смерти (шибениці), обвинуваченого Степика на кару 5-літньої тюрми, обвинуваченого Пука на 1 рік.

СМЕРТЬ ВІД КИШЕНЬКОВОГО ГОДИННИКА.

Істнують дорогоцінности, що приносять чимало лиха своїм власникам — впевняє легенда. Доля Анґлійця Джана Асгарда доказує, що лихо, звязане з якимсь предметом, має якусь зовсім природну причину. За ціну 8,000 лірів він купив у Неаполі старовинний годинник із 17 століття. Про той годинник кружляв переказ, що він став причиною смерти своїх попередних власників, але Анґлієць не зважав на це. Три тижні носив новокуплений годинник у кишені камізельки, занедужав на шлунок і помер. Його друзі пригадали собі переказ про годинник і покликали знавців, щоби перевірити свої здогади, що справді годинник був причиною недуги та смерти приятеля. Годинник розібрали на частини та знайшли чотири маленькі кристали, а хемічні досліди виявили, що вони радіоактивні. Проміні цих кристалів, захованих в годиннику, вбили Анґлійця Асгарда так, як вбили попередніх власників годинника. Можливо, що в 17 століттю знали вже про радіоактивні мінерали та їх убийчі проміні, а хтось злосливий свідомо вложив кристали в годинник, щоби вбивали його сучасників та людей, котрі житимуть кілька століть від смерти злочинця.

ІЗ КРАЄВОЇ ХРОНІКИ.

В Угорцях, золочівського повіту, перемінили утраквістичну школу на польську, не зважаючи на те, що всі шкільні діти — Українці. — На шляху з Дрогобича до Борислава знайшли двох замерзлих Жидів-прошаків; один помер, другого відвезли до лічниці. При замерзлих знайшли книжечки почтової щадниці на кілька тисяч золотих. — У Станиславові „накрили" місцевих „Парнасів" п. С. і М., які заманювали до свого мешкання молодих дівчат і насилували їх по пяному. — Львівський суд визнав правосильним акт обвинувачення проти Горгонової, здогадної вбивниці Люсі Зарембівної; розправа відбудеться у квітні.

НОВА ПЛАНЕТА.

Начальник астрономічної обсерваторії в Піно-Торрінезе (Торіно, Італія), проф. Больтча, відкрив нову планету величиною 135, яку назвав 1932 Ц. А. Є це одна з тих малих планет, що кружляють між лінією Марса й Юпітера. Дотепер таких планет відкрили вже 1,200.

НЕЧУВАНА САМОВОЛЯ ПОСТЕРУНКОВОГО.

В Медвежі, пов. Дрогобич, арештував постерунковий з Унятич, Ян Гурни, без причини Дмитра Сосяка, господаря цьогож села. Скував його в кайдани і до 12-тої год. в ночі держав у неопаленім громадськім арешті. В ночі припроводив ще другого арештованого, Гриня Мацькова, і їх обох попровадив на постерунок до Унятич, що віддалений від Медвежі 5 кільометрів. Сосяк ішов увесь час скутий, тай ще без верхньої одежі, лише у маринарці. На другий день рано його випустили, але мусіли обандажувати руки, які були так сильно відморожені, що представляли одну велику рану. Справу віддано прокураторії, а Сосяка відвезено до шпиталя в Дрогобичі.

У БОРОТЬБІ З КРИЗОЮ.

Українські кооперативи в Галичині ведуть успішну боротьбу з кризою й шукають по цілій Европі збуту на сільсько-господарські продукти. Коли Німеччина унеможливила вивіз масла й інших товарів з Польщі, то Центросоюз вислав одного зі своїх директорів, І. Мартюка, в подорож по всій Европі, щоби навязати зносини з кооперативними організаціями Европи в справі збуту хліборобських плодів. Дир. Мартюк подає в „Господарському Кооперативному Часописі" свої враження з подорожі, де описує кооперативні організації в чужих краях.

БІБЛІЙНИЙ СИНАЙ НА ПРОДАЖ.

Синай, свята гора Ізраїльтян, лежить у полудневій частині Синайського півострова, між Арабією та Африкою. Головні його верхи, заввишки до 2,600 м., більшу часть року сповиті хмарами. У перших християнських часах жило там багато пустельників. На їх оборону побудував римський цісар Юстиніян І твердиню, яку переміннили опісля в манастир св. Катерини. Нині хочуть Араби продати Синай і може знайдеться який багатий Американець, що купить святу гору Старого Завіту.

КОНФІСКАТА ДРАМИ ПО 7 РОКАХ.

В 1925 р. вийшла друком драма Угрина-Безгрішного п. н. „Софія Галечко". Перейшла вона сотні сцен на підставі дозволу львівської Дирекції поліції і станиславівського воєвідства (з 4-го серпня 1926 р. Л. В. Р. 7741).

Аж 30-го січня 1932 р. Окружний Суд у Львові узнав цю драму за злочинну і її сконфіскував. В мотивах суду читаємо, що ця драма „має на цілі пропаґування українських сепаратистично-національстичних кличів, ширити погорду і ненависть проти одноцілости держави і містить в собі знамена злочину з § 65".

СКАЖЕНИЙ ПЕС ПОКУСАВ ЛЮДЕЙ.

Скажений пес лісничого Шнайдера в Ясениці Сільній, пов. Дрогобич, покусав пса Василя Томяка, господаря в Ясениці Сільній. Відтак Томяків пес покусав Осипа Вовка, двоє дітей Івана Сенькова та одну дитину Василя Багрія. Всіх покусаних відвезли до шпиталя в Дрогобичі.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАКРІПОЩУЮТЬ СВОЇХ РОБІТНИКІВ

ЗАВОДЯТЬ СИСТЕМУ „БОСІВСТВА" НА ФАБРИКАХ І ЗАВОДАХ. ЗНОСЯТЬ РОБІТНИЧІ КОМІТЕТИ.

МОСКВА (СССР). — Розпочався девятий робітничий конгрес радянської робітничої федерації, що має біля 17,000,000 членів. На цьому конгресі далі провадиться боротьба й рішуча розправа з так званою „правою опозицією", яку нібито створив бувший голова федерації, Томський. Большевики кажуть, що ця опозиція старається показати, що інтереси робітництва не йдуть у парі з інтересами комуністичної партії. Прибічники Сталіна, навпаки, стоять на тому, що комуністична партія забезпечує інтереси робітництва.

Проурядова ґрупа буде старатися на конґресі провести всі побажання Сталіна, а між ними, щоб на фабриках і заводах у радянщині була запроваджена система „босівства". Притім „боси" мають користатися необмеженим правом догляду за виконання праці робітниками. Робітничі фабрично-заводські ради мають бути знесені, бо, мовляв, у модерних умовинах фабричної праці вони не надаються.

СВІТ МАЄ 20 МІЛІОНІВ БЕЗРОБІТНИХ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Інтернаціональна Робітнича Організація, що працює при Лізі Націй, відбуває тепер свою шістнацяту річну конвенцію. Головною точкою її програми є справа зменшення скількости безробітних, яких тепер налічують у ріжних державах світа до 20 міліонів осіб, на яких утриманню знаходяться родини на яких 50 міліонів осіб.

На конференцію зявилися 324 делеґати, які репрезентують 47 держав. Предсідником конференції вибрано представника Канади, бувшого міністра праці, Робертсона.

ТАРДЕ ПРОТИ ПРОПОЗИЦІЇ ГІБСОНА.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — На міжнародній конференції по обеззброєнню виступив французький премієр Тарде з горячою відповідю на пропозицію зменшення зброєння, яку поставив американський представник Гібсон. Тарде старався доказати, що американське предложення до нічого позитивного не доведе, бо коли буде заборонено робити великі гармати, великі літаки, вживати тенки, ґаз і т. п., то держави придумають інші способи війни й інші засоби її ведення.

Ніхто не заборонить вигадати нові малі гармати, але ще небезпечніші від великих, а також держави придумають спосіб легко обертати торговельні літаки та морські кораблі у воєнні, таксамо держави замісць вишколення воєнних резерв в армії будуть вишколювати їх у спортових організаціях і т. п. Не можна навіть осягнути й зменшення витрат на воєнну підготовку, бо держави, всеодно, будуть витрачати величезні гроші на це, але прикриватимуть усе іншими потребами.

ВИСАДИЛИ В ПОВІТРЯ ВОЄННИЙ ПОТЯГ.

ТОКІО (Японія). — Сто чотири японських жовнірів та офіцирів загинули підчас висадження в повітря військового потягу, що скоїлося 17 миль від Харбіна. Невідомі злочинці дуже добре виконали замах. Вони зняли одну рейку та поклали на шляху надзвичайної сили вибухових матеріялів.

Сила експльозії була така, що задній ваґон потягу відкинуло геть на 24 стіп, а інші ваґони рознесло в тріски. В потязі їхали 154 японських офіцирів та жовнірів.

ЛИНДБЕРҐОВІ ГРОШІ В ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Кілька американських банкнотів, якими Линдберґ заплатив викуп злодіям за свого сина, знайдено в Лондоні. Тепер анґлійські детективи досліджують, як ці гроші попали до Анґлії, а також допитують людей, котрі ці гроші мали, як вони дісталися до їх рук.

В ПРУСІЇ ГОТУЮТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ?

БЕРЛІН (Німеччина). — Ґітлер закликає своїх партійників боротися рішуче за здобуття більшости в пруському краєвому парляменті, щоб таким чином націоналісти прийшли до влади. З другої сторони й уряд та партії, ворожі націоналістам, також готуються до завзятої боротьби підчас виборів.

Населення Прусії занепокоєне й подененвоване тим, що ґітлерівці мають свою сильну воєнну організацію, а також добре поставлену шпіонажу в німецькій армії та в пруській поліції. Підчас виборів можна сподіватися кривавих заворушень у Прусії.

МАНЯК УБИВ ЛІКАРЯ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Відомий місцевий хірурґ, професор Александер, упав жертвою маняка. Проф. Александер двацять два роки тому зробив теперішньому вбийникові операцію. Від того часу вбивник носився з гадкою вбити професора, бо вважав його операцію „експериментом".

Вбивник сидів у Чехословаччині в домі божевільних і щойно недавно звільнено його звідти. Приїхавши до Відня, він на вулиці застрілив професора Александра.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДВІ РАЦІЇ: УКРАЇНСЬКА І ПОЛЬСЬКА

Жиє собі польський ґраф, Станіслав Лось, що належить до тих кількох Поляків, які намагаються „погодити два братні народи". Отся „згода" це ніщо інше, а тільки винищення нашого народу в Польщі при помочі наших власних рук. Для цеї саме цілі видав отой ґр. Лось книжку, затитуловану „За конструктивну політику на Червоній Руси", в якій взиває польський і український нарід до „згоди". Книжка нічим не цікава й брехлива, як і всі інші польські публікації на подібні теми. Ціль її між ішим і та, щоб, осмішуючи наших провідників, виказати, що вони не були „реальними політиками". Разом з тим ґр. Лось вихвалює розумну польську заграничну політику, якою послугувалася Польща, щоби довести до рішення Ради Амбасадорів з 14 березня 1923 р. Згадуючи про те прилучення Галичини до Польщі, ґр. Лось пише, що сталося це тому, що „так званий уряд Західно-Української Народної Републики з д-ром Петрушевичем на чолі" вів нерозумну політику. А д-р Петрушевич, пише Лось, „виконував — очевидно несвідомо — з точністю пруського ґенерала всі прикази Варшави".

„Народна Воля" з 1 березня б. р. поспішилася поінформувати американських Українців про ту книжку і про вислови польського ґрафа. І питає себе, чи може „польський ґраф не пересолює і не хвалиться тим, чого не було?" І дає відповідь, яка звучить: „Так. Ґраф Станіслав Лось має рацію: „з точністю пруського ґенерала виконував петрушевичівський центр те, що було Польщі потрібне і вигідне".

На іншім місці передруковуємо за старокраєвим часописом „Діло" коротку відповідь на завваги ґрафа Лося, яку подав д-р Кость Левицький, міністер закордонних справ З.Р.Н.Р. з тих часів, про котрі згадує польський ґраф. Кождий з нас розуміє, як це важко приходиться складати відповідь у ріднім краю під ляцьким обухом, коли ця відповідь походить від бувшого високого урядовця нашої держави, вказує на брехні польського ґрафа й признає рацію през. Петрушевичеви.

Важне те,, що ґраф Лось приїхав був у своїм часі до Відня, щоби переконати през. Петрушевича, щоб він взявся за „реальну політику", зрікся державности, а пішов на згоду з Польщею і згодився на автономію Галичини. През. Петрушевич це відкинув і не хотів з ґр. Лосем говорити. І це називає ґр. Лось роботою Петрушевича „на користь Варшави". А скрентонська „Народна Воля" притакує: „Так. Ґраф Станіслав Лось має рацію".

О. Сновида.

„КОЛЄКТИВІЗАЦІЯ" ЛІТЕРАТУРИ В СССР.

Як відомо, в совітській Росії — все сколективізовано: промисл, хліборобство, родинне життя, виховання дітей і т. п. Тепер взялися й за „колективізацію" літератури. Цілий ряд письменників большевицьких, з Ґорким на чолі, виступили з новою теорією про завдання совітського письменника. Письменник — кажуть вони — не сміє творити „по буржуазному". Не сміє творити сам із себе — лише з колективу, до якого належить. Особисті пережиття? — це „пролетаріят не цікавить"; його цікавить життя мас. Внаслідок того совітський романіст Третяков жадає від письменників — вийти з кабінетів, поїхати на провінцію, в фабрики, в колхози — і дати, читачам — їх деталічні фотографії.

Сказано — зроблено. І в совітськім письменстві, як гриби по дощі, появилися романи: один детально описує курячу фарму, другий — фабрикацію тракторів, вказівками, цінами і т. п. Читаючи це все, мається враження, що перед вами підручник до розведення дробу або цінник якоїсь фабрики. Але совіти тішаться і називають цю шкрябанину — літературою...

Початок подобався Москві і ось 10 жовтня минулого року видає Центральний Комітет Партії постанову — написати історію фабрики. Але — не історію фабрики як твір науковий, а — белетристичний (в совітськім розумінню): хмари „письменників" відкомендировується у всі кінці совітської імперії, на фабрики й „заводи", аби вони „зіллялися з масами" написали — поеми про фабричну продукцію. А благословив їх на те „сам" Максим Ґоркий.

Всі мають писати тесаме, після суворих вказівок партії, ні на йоту не відхиляючись від „ударного завдання" партії... В романі Ґладкого питається вчительки один комуніст: чи Мурини будуть колись білими? Та відповідає, що ні, бо мають інший сеґмент. Але комуніст думає інакше, бо „з марксистської точки погляду" чорна шкіра Муринів є „наслідок капіталістичного гнету. Але при комунізмі не буде жадних ріжниць, **всі будуть одної краски: одноцільна колективна людина"...** От таку „колективну людину"—„одної краски", з знищенням всіх особистих прикмет і відчувань хочуть тепер зробити большевики з російських письменників.

І, на жаль — і з українських! Довго треба писати, щоби описати мартирольоґію українського письменства під червоним чоботом большевицької Москви. Тут лише кілька слів про це.

Отже, хто уважно читає українські зазбручанські журнали, той наочно бачить, як там умирає наше письменство. **Тичина** — замовк. **Тенета** — рівнож. Мовчить **Рильський** і **Зеров** і **Головко;** натомісць попису́ються новики, оті „колективні людини", які на приказ згори, без усякої іскри в душі, — шкрябають свої шкільні завдання на тему „перемоги пролетаріяту" і будування колхозів. **К. Поліщук** — який з ентузіязмом приняв нову віру — покутує за наївність на Соловках... **Мокола Вороний** — перекладає ріжне „бархло" з російського на українське, а з ориґінального — пише такі річи, як „Червона краватка" і т.п. Давний Вороний — вже вмер.

Таксамо інші: будь що будь талановитий **Сосюра** — написав був гарну поему „Мазепа" (зовсім не в комуністичному дусі) і за це дістав сувору догану і наказ — „писати колективістично". Зламаний. — замовк... **Антоненко - Давидович,** що зачав так обіцюючо, що дав прекрасний роман „Смерть" — теж дістав нагану за „контрреволюцію" і тепер вже вступив на „праву путь": себто знову закинув писати своє, лиш перекладає на українське ріжне сміття з комуністичної літератури Москви... Таксамо Зеров і Рильський, що дали нам чудові поезії і гарні переклади з західних мов (з римської літератури) — пріють над перекладами з комуністичних московських письмак, аби „збогатити" ними наше письменство... І так не лиш у літературі, а і в науці і в публіцистиці. **Грушевського** і **Єфремова** — заслано, **Річицького** — колись архикомуніста і погромника української „контрреволюційної" літератури — збештали і викинули з партії.

Іде повільна ліквідація української національної інтеліґенції і заступлення її московською і жидівською, що наспіх навчилися — сяк так — писати по нашому. Іде масове затроєння чужим нам духом та ідеольоґією наших мас.

Правда, що забити зовсім вільного духа Москва не потрафить, як не потрафила сього зробити й указом 1876 р., що заборонював українську літературу. Але треба бути свідомим, що **йде похід на нашу душу,** і не славити яничарів, а боротися з ними; треба впоювати свідомість, що нема волі для нашої культури — поза нашою власною державністю.

ДО НАСВІТЛЕННЯ ОДНОЇ ПОРУШЕНОЇ СПРАВИ

Відгомін рішення Ради Амбасадорів з 14 березня 1923.

Ревеляції польського дипльомата, ґр. Станислава Лося, з останнього часу про українську та польську політику до 1923 р., себто до часу рішення Ради Амбасадорів з 14 березня 1923 р., викликали відгомін у нашій пресі. При тому піднеслися голоси, що тут повинні прийти до слова ті наші діячі, які в тих часах відігравали відподальну ролю в українській політиці за кордоном. Ці односторонні ревеляції польського дипльомата про ті шляхи, якими припечатували в 1923 р. долю Галицької Землі в Парижі, спричинили нові леґенди в політичних кругах нашого громадянства про події в тих часах, що мали відбуватись далеко від нашої Батьківщини, — хоча ті часи не такі дуже давні, а дотичні події були нераз пояснювані у нас і не повинні так скоро вийти з памяти політичних діячів у краю, які були не тільки втаємничені, але також співдіяльні в ріжних наших політичних потягненнях.

Тому уважаю моїм громадянським обовязком дещо пригадати з тих подій, щоби припинити поширювання ще більшого розеднання політичних думок поміж нами, бож воно відновлює тільки боротьбу своїх проти своїх і є для нашої справи незвичайно шкідне.

Нагадую день 7 вересня 1921 р., на підставі моїх записаних спогадів у Відні. Тоді приїхав був до Відня визначний львівський Українець та передав там президентови Національної Ради З.У.Н.Р. д-рови Евгенови Петрушевичеви польські пропозиції щодо Східної Галичини. Про ці пропозиції з польського боку розповів мені другого дня президент д-р Евген Петрушевич, бо тільки йому переказав їх той львівський Українець і запитував, чи він уважає за вказане відбути конференцію з прибувшим до Відня польським дипльоматом чи політиком, щоби від нього почути ті пропозиції та їх розважити. На це президент Петрушевич заявився рішучо відмовно і не приймив того польського політика та заборонив усім товаришам з закордонного центру у Відні вести які-небудь переговори з тим добродієм.

Цю засадничо неґативну відповідь през. д-ра Евгена Петрушевича представив ґр. Лось у своїй ревеляції так, що д-р Евген Петрушевич, „замісць скористати з предложеної йому небувалої просто в історії нагоди, відповів, що він, мовляв, некомпетентний у цій справі, бо суверенність над Східною Галичиною належить до великих держав..."

Отсю відповідь д-ра Евгена Петрушевича переказує ґр. Лось зовсім невірно,—що відразу кидається в очі, бо він сам пише: „Що тоді було реальне, то автономія 4-х бодай воєвідств з мішаним польсько-українським населенням. Така угода з польського становища мала тоді в 1921 р. своє значіння..."

З цього вже виходить, що той польський дипльомат, виходячи зі становища польської державної рації, хотів при помочі визначного львівського Українця приєднати президента Петрушевича до польсько-української автономічної угоди в Польщі, — що було би неґайно сиґналізоване в Парижі як залагодження міжнародного польсько-українського питання з визнанням нами суверенности Польщі, — коли великі держави антанти мали вирішувати суверенність Галицької Землі, по думці Сан-Жерменського договору.

Отже запитую, чи міг през. Петрушевич піти цим шляхом проти волі краю, котрий дав йому мандат заступати за кордоном безумовно домагання суверенности Східної Галичини, та чи не був би його тоді напятнував край на вічні часи зрадником свого народу за добровільне зречення державної суверенности?!...

А далі президент Петрушевич виразно відповів тому визначному львівському Українцеви, що як наш край погоджується на те, щоби вести переговори на основі автономії Галицької Землі під Польщею, то нехай вибере делеґацію, уповажнену до переговорів, і вишле її за кордон, а він тоді зложить свій мандат і передасть в руки тієї делеґації дальше ведення справи Східньої Галичини.

Та минали дні і місяці, а наші організації в краю своєї первісної постанови не змінили і ніякої делеґації не вислали...

А вкінці рішення Конференції Амбасадорів у справі границь Польщі з 14. березня 1923 ствердило, що „Польща признала, що дотично східної части Галичини етнографічні умовини конечно вимагають автономічного устрою..."

Таким чином прийшла саме та небувала в історії нагода, як сказав ґр. Лось у своїй ревеляції, і вона припечатала долю Галицької Землі... І щож? Чи треба ще джерельних матеріялів? Видно діло!

Отсе коротке насвітлення події польської інтервенції при помочі визначного львівського Українця у Відні в 1921 р. В цій справі аналіза є зовсім проста. — („Діло").

Д-р Кость Левицький.

Ювилейний рік 50-ліття „Рідної Школи" використаймо для закріплення дотеперішних її досягнень. Даймо їй тверду основу на будуче півстоліття.

Кождий сотик, кождий датої
Нашій „Рідній Школі" в дар
Це майбутнього завдаток,
Це на ворога удар.

Рідна Школа — наша зброя,
Рідна Школа — це наш щит,
В Рідній Школі — міць героя,
Що неволю повалить.

В. Яргорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(19)

— То не сестра!— з натиском відповів Сидір, пе подумавши, яке значіння може мати питання Татарина. — Вона була бранкою Ляхів, призначеною на заріз. Ти поміг висвободити її, щоби дитина вернулася до батька.

— Я поміг увільнити її з рук Ляхів, — відповів Татарин. — Дівчина вже не піде на заріз. Ми добре справилися. І ти маєш цінну добичу, бо дуже важні листи. Ми возьмемо решту. Не гаймося, бо ті драґуни, що спаслися, приведуть сюди своїх товаришів. Нам треба щезнути відси. Бери свої папери і спасайся. Іди, куди схочеш. Ми вже так, неначе би брати. Іди! Сонце і місяць нехай світять на твій шлях. Нехай під твоїми ногами все буде свіжа зелена трава.

Сидір глянув на Татарина і схопив його огнистий погляд, спочиваючий на Марті. Аж тепер Сидір доміркувався, чому Дусай питав, чи Марта його сестра. Заперечивши, Сидір дав Татаринови зброю проти Марти. Сестри товариша і приятеля, може й його любки Татарин був би може не взяв. Та Татарин мав право простягнути руку по дівчину, яку його приятель в своїй глупоті лиш приставляє її батькови. Сидір дуже добре зрозумів останні слова Дусая. Знаючи татарські звичаї, Сидір зараз знав, що Марту спасе хіба викрасти її. Щоби се зробити, Сидорови треба було лишитися з Дусаєм і поводитися так, наче би не вгадував, що Марту жде у Дусая, або наче би й він був тої гадки, що Дусай має право до дівчини.

На щастя Марта останніх слів Татарина не зрозуміла. Бачучи спокійне лице Сидора, Марта гадала, що вона в сім товаристві цілком безпечна. Таким способом вона Сидорови уможливила грати комедію байдужого до її дальшої долі і тим розвіяти підзор Татарина, приспати його чуйність.

Щоби передумати, як йому далі поводитися, і щоби Татарин з його лиця не вичитав, які думки рояться в його голові, Сидір відвернувся від нього, сів на траві і став переглядати папери, знайдені в бесагах гінця і в торбі ротмістра. Склав з них пакет, звязав і всунув у свою торбу, щоби їх прочитати пізніше. Лиш один папір розгорнув. То був лист гетьмана Конецпольського до командантів граничних ґарнізонів про якогось молодого козака, що себе видає за шляхтича і бунтує козаків до повстання, підмовляє Татар до спілки з козаками проти Польщі. Письмо гетьмана подавало всі прізвища того будь то би шляхтича і опис його особи.

— Не диво, що ротмістр пізнав мене! — Сидір подумав. Опис дуже вірний і докладний.

Гетьман взивав всіх командантів, що як такого спіймають, то нехай його зараз приставлять до Черкас. В окремім листі гетьман приказував Дзєнцьоловському, щоби до Черкас приставив Марту Ставську.

Ввесь той час, коли Сидір переглядав папери і Татари Дусая далі поралися коло добичі, з убитих коней лупили шкіру, вирізували і клали під кульбаки конятину, сам Дусай стояв неподвижно і очей не зводив з Марти. Хоч не напаствував її, їй стало лячно. Вона бачила, що на місце польського ротмістра хотів би прийти татарський ватажок.

Коли Сидір вже всі папери сховав до торби, пчав, все ще сидячи на земли під кущем, наряжати вистрілєку пістолю. Нараз почув за собою півголосом:

— Сидоре!

Поволи всипуючи в цівку порох, обернувся боком і в кущах побачив голову Сави.

— Доброго ти пива наварив! — шепнув Сава. — Я тепер не знаю, як втекти відси. Мене й у неволю не возьме, бо такого старого і немічнго на торзі не продасть, у себе годувати не схоче. Заріжуть мене як барана. Поможи мені, як ти годен. Буду вдячний до смерти. Просити, не проси, бо се не поможе. Ти спас би мене, як би намовив Татар втікати. Скажи їм, що як зараз не щезнуть відси, то зі Слушкова надбіжить решта війська і знад Бога прийде. Бо й там є польський ґарнізон.

Бистре вухо Татарина почуло шепіт. Скоро похопився, відки йде голос і по хвили вже був коло Сави. В його руках блиснув ніж. Сидір схопився, заслонив Саву собою і крикнув:

— Лиши його, друже! Без нього ти був би не дістав тої добичі. Він був зі мною в змові. То мій вірний приятель і поміг нам. Більше тобі, як мені.

Через хвилю Дусай не міг рішитися. Аж коли Сава вже цілком виліз з кущів і стояв за Сидором, Дусай сказав:

— Добре. Його життя бери собі разом з паперами. Нехай возьме свого коня і їде домів.

В голові Сидора зараз виринула гадка, що лишившися між Татарами, Сава поміг би викрасти Марту. Коли Дусай сказав, щоби Сава вертався домів, Сидір розсміявся і відповів:

— Щоби йому там врізали горло! Правда? Домів мій Сава вже ніколи не вернеться. Хіба аж Ляхи вступляться. Ляхи знають, що він їм зрадив, і вони того не простять йому ніколи. Йому хіба на Запороже йти, або стати Татарином. І я мушу на Запороже.

— На Запороже? — спитав Татарин, глумливо, похиливши на бік голову і прижмуривши одно око. — Тиж казав, що хочеш взяти Слушків і відтам розпочати похід в глибину України.

— Від сього наміру не відступаю, — відповів Сидір. — Лише сі папери передам моїй старшині, бо з них вона довідаються, які наміри мають Ляхи. Тому зараз вернуся сюди. Вже не прийду сам, а з військом. Надіюся, що дістанемо твою поміч і поміч інших ватажків очаківської орди.

— Добре, будемо ждати, — відповів Татарин і по татарськи став давати прикази.

На промежині України і Татарщини майже всі Татари, як не говорили, то розуміли по українськи. Між примежними Українцями було чимало таких, що балакали по татарськи. Звичка була така, що в розмовах з Українцями Татари балакали по українськи. Марта чула, що Дусай до Сидора скакзав раньше. Чула й те, що сказав пізніше, коли появився Сава. І її став брати жах. Дивувалася, що його слів не розуміє Сидір. Дивувалася, що не перечиться з Татарином, не протестує проти його, не то натяків, а цілком виразних і неначе би невідкличних заяв.

— Ти ще прийдеш до нас? — спитнав Дусай.

— Чей же не покину діла, яке так щасливо розпочав!

— В котру сторону поїдеш?

— Я вперед мушу дбати, щоби не влізти в руки польської погоні, яка вже безпечно йде з двох сторін. В ночи я дав би собі раду, хоч би на мене йшли з усіх чотирох сторін. Та в днину степ є лихим скритком. Нині я ще мушу бути тобі причепою. Чейже не проженеш мене від себе на поталу Ляхам.

— Чуючи таку розмову, Марту брав щораз більший жах. І з того, що говорив Сидір, виходило, що він відійде сам, полишаючи її в руках Татар.

Видані по татарськи прикази Дусая зібрали цілий чамбул докупи. Три спіймані драґуни сиділи на своїх конях лицем до хвоста, з руками звязаними на спині, з ногами звязаними попід черева коней. Позбирані мушкети, муніція, аркани, кульбаки побитих коней, шкіра з них, взагалі вся воєнна добича вже були навючені на конях по убитих драґунах. Коли вже всі Татари стояли готові до походу, Дусай розіслав на всі сторони звідунів, щоби не дати себе заскочити погонею. Вже обезпечивши себе так, Дусай свиснув і махнув рукою на знак, щоби рушати. Чамбул рушив ступою. Дусай ступав за чамбулом. Марта, Сидір і Сава далі стояли на місци. Кожде з них питало обох товаришів очима:

— Щож ми з собою зробимо?

Кожде з них погадало собі, що найліпше було би зараз відділитися від такого товариства. Та небезпека зійтися з польською погонею і непевність, що на се скаже Дусай, жадному з них не позволила вволити волю свому бажанню. Розмовитися не могли, бо Дусай озирнувся і бачучи, що вони ще стоять, став до них назад підступати.

— Я його боюся, — промовила Марта. — В його балачці такі страшні натяки, що я леденію. Втікаймо!

Користаючи з того, що Дусай ще досить далеко, Сидір відповів:

— Не бійся! Ми собі з ним дамо раду. Тільки терпцю, зимної крови і троха комедіянцтва. Не показуй, що ти зрозуміла його і боїшся. Він мабуть не дасть мені розмовитися з тобою. Може Сава буде мати до тебе лекший приступ. Решту я тобі ним перекажу.

— Я бачу, що мені тут грозить велика небезпека, — сказала Марта. — Заберіть мене якнайскорше відси.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жіноча молодіж організується.

The Ukrainian Civic Center is certainly being kept busy with meetings, lectures, socials and other such activities, keeping our members on their toes. Among our various doings was a lecture on March 23rd at the 15th A. D. in New York City, where we heard two prominent and unusually good American speakers talk on practical politics. The girls not only benefited educationally by this lecture but had one jolly time.

On Sunday, March 27th, we attended a social tea at Miss Schutock's home. There was much merrymaking and nibbling of sweets which Miss Schutock so generously provided.

The one achievement our organization is extremely proud of is the lecture we held on Tuesday, April 5th, at the club's quarters. This was our first attempt to hold a lecture for Ukrainians and the hearty response was gratifying.

Our speaker was Mr. O. Revyuk, editor of Svoboda, who spoke on "Some Problems of the Younger Ukrainian Generation in America."

Among the subjects he spoke on was one's career; under this series of problems was touched upon. The question of need of exerting great care in choosing a career was stressed. The possibilities of new careers, especially in social work among Ukrainian emmigrants and their children, were pointed out. The speaker further emphasized the importance of social life. The life in villages and the work on the farms to which the Ukrainian immigrant was brought up in the old country, gave him good moral foundations, which kept him away in America from all kinds of troubles with law. That life has made him one of the most disciplined and law-abiding citizens of America. He is, however, unable to pass on to his American-born children his high morality, as for this he would need the social life of the village and the upbringing influences of work on the soil, with the family. Hence, the new generation is threatened with demoralization, from which they san save themselves by organizing social life of their own and strengthening the public opinion of their group.

It is too bad that I cannot publish here all of the points brought out by the speaker. We all expressed the hope of hearing Mr. Revyuk again.

We are going to follow this lecture up with others, inviting well known Ukrainian speakers to talk on various subjects close to the Ukrainians. These lectures are open to the public, with no admission charged, so that the next time you hear of the Ukrainian Civic Center holding a lecture, come down and join us. We are sure that after attending one of our lectures you will become a permanent patron.

One of the items on our program is a formal Supper-Dance given by the New York City Civic Center at Hotel Commadore on April 15th, for which tickets can be obtained through Miss Schutock. Plans for a dance after the Easter holidays are also being made. It will probably be held in Jersey City, as many of our members are from Jersey City and having had one dance in New York we would change the location and hold one in Jersey City. Arrangements for Ukrainian Day in Washington, D. C., on May 1st are also being discussed. On Sunday, April 24th, the club will hold the second social for the members at their meeting quarters. To these group socials we invite prospective members and our friends.

Anyone who desires to obtain more information about our organization and its work may write to Miss K. E. Schutock, 3563 — 90th St., Jackson Heights, Long Island, N. Y.

Mary Ann Bodnar.

—o—

БОФАЛО, Н. Й.

Український Комітет Свята Вашингтона.

Українці міста Бофало радіють з приводу концерту в честь Вашинґтона, який буде влаштований дня 18. травня, с. р. в „Елмвуд Мюзік". Виступлять хору Кошиця і Школи Нац. Танку В. Авраменка дадуть Американцям і Українцям нову нагоду почути чудову українську пісню та побачити гарні народні танки.

В комітет свята входять о. С. Мусійчук, Т. Ленський, І. Сидорович, Г. Видиш, А. Мовчанюк і А. Коваль.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Концерт „Чорноморської Січи".

Чорноморська Січ ім. Д. Вітовського, III. сотня, в Нюарку, істнує вже рік і поступає з кождим днем вперед. З цього видно, що люди, котрі її провадять, дбають і працюють щиро.

Третя сотня „Чорноморської Січи" в Нюарку числить тепер біля трох соток членів, які щиро працюють для добра Січи, як і для добра української справи. Вони зрозуміли, що нам треба згоди, єдности й треба помагати собі взаїмно, щоб осягнути ціль, якої бажаємо.

Та деякі люди мало інтересуються Січю, як і її роботою. Длятого, щоби показати людям свою роботу, „Січ" влаштувала гарний концерт в суботу, 2. квітня, в Робітничім Домі на Бікон Стріт. Концерт випав добре.

Вступне слово виголосив сотник III. сотні Д. Чорнюк, який сказав пару слів про розвій Січи. Січовий хор співав добре в супроводі оркестри під проводом Р. Кузьми. Н. Козакевич і Т. Сурма співали гарно сольо, як рівнож молоді скрипаки О. Онищук, С. Тимчишин і Віто Дваєр грали гарно скрипкові дуети й сольо. Ольга Гладка танцювала сольо; своїм гарним танцем захопила публику.

Також танки артистів І-шої сотні з Ню Йорку і 2-ої сотні з Джерзи Сити захопили й розвеселили учасників концерту.

Богдан Ґулька деклямував. Наш український адвокат В. Кузьма мав святочну промову й хоч він не довго в Нюарку, то вже бачив роботу Січи, хвалив її зохочував молодих та старших ставати в Січові ряди. Він сказав, як Українці повинні задивлятися на Січ, що не повинні знеохочувати молодих, а тільки додавати їм духа до дальшої праці.

Вся програма відбулася в якнайліпшім порядку, а отаман Дра̀гінда закінчив концерт коротенькою промовою до зібраних. Він згадав про Січових Стрільців, котрі боролися за волю України, сказав, що Січ буде істнувати без уваги на те, що має й буде мати своїх ріжних ворогів. Вірю, що Січ буде рости в силу і розвиватися та виконає свій намір збудувати власний Січовий Дім. Це є добре діло, а ми, Українці, повинні всі допомогти тій Січи, додати їй охоти й підперти її, щоби й Українці мали свій власний дім, деб нааша українська молодь могла разом сходитися, деб мала свій кутик та свою вигоду й не потребувалаб вештатися по чужих домах.

Б. Турянська.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЛИСТ З РІДНОГО КРАЮ.

Рогатин, 11/III, 1932.

Дорогий Брате!

Може дивним видається Тобі, що я так довго не писав до Тебе, але не знаю, хто в цім випадку завинив. Я до Тебе написав був зараз по вакаціях, це було в перших днях вересня 1931-шого року, як лише прибув до Рогатина. Але не знаю, з якої причини я не дістав на цей лист відповіди? Ріжно може бути, бо в нас тут панує свобода золота... Листи не підлягають цензурі?! То й можливо, що цей лист також стрінула подібна доля! Але менше з тим.

Я по довгих блуканиинах поміж всякими „скиллями та харибдами" в „малопольсце всходней" забрив кінець-кінців аж у Рогатин.

На вакаціях вносив я подання о приняття до якоїнебудь польської державної ґімназії, бо до української нам не вільно було вносити подань. Отже я думав, що може вдасться дістатись до якої польської державної, то буде бодай трохи лекше на татову кишеню. Але дарма! **Пани відписали, що для „нельояльних" місця в державних ґімназіях немає, а до приватної української також треба вносити подання до кураторії — тоїсамої,** а з другої сторони треба що місяця платити по 80 золотих.

Випадало мені лишитися вдома, попрощатися зі школою й стати калікою на ціле життя, бо, як то кажуть, „ні пан, ні хлоп". Але на щастя заложив митрополит А. Шептицький для всіх тих вигнанців Малу Семинарію в Рогатині. Але щож, місячно треба було платити 80 зл. за харч і науку, а вдома, тимбільше по **процесі, не все було в порядку з грошевими справами.** Але кінець-кінців тато рішилися продати морґ поля, той, що мав би припасти мені, щоби я кінчив науку. Отже з початком вересня я виїхав на науку до Малої Семинарії до Рогатина. Але одно мушу тут зазначити щодо цеї семинарії: що матура з неї не має ніякого значіння в межах Польщі й з нею не можна дістатися на ніякий факультет, хіба на одну теольоґію приймають, а я — щиро признаюся — не маю, а властиво не чую покликання на священика, а піти з конечности, щоб потім ціле життя мучитись і не зробити нічого доброго, то думаю, що краще... Хотяй родичі дуже собі бажають, щоби я пішов на теольоґію й став священиком, але це для мене булоб убийче. З іх сторони це вповні виправдане, бо всякі інші студії мусять богато коштувати, а в теперішних часах це неможливе. Та ще воно так не буде!

Але вернуся ще до цеї Малої Семинарії в Рогатині, до котрої я зачав ходити, але не сам, бо таких, як я, вигнанців знайшлося богато. Та якось зневеня стрінула нас міла несподіванка. По дво-місячній науці в Малій Семинарії я став учеником української приватної ґімназії „Рідної Школи" в Рогатині. На місце Малої Семинарії влада позволила на урухомлення ґімназії „Рідної Школи", котру лідчас славнозвісної так званої „пацифікації" замкнули. А я вже сильно обставин з учня „м. семинарії" став ґімназистом і ходжу тут у Рогатині до семої кляси

Тепер представлю відносини, в яких приходиться мені тут жити. Мешкаю в бурсі, а згляду „інтернаті", котрий міститься в тім самім будинку, що ґімназія. Оплата місячна за інтернат і ґімназію виносить 80 золотих. Отже на теперішні часи досить маленька сума грошевят? Правда?!

Всіх учнів у ґімназії є 150, а повідовуть, 400. Не знаю, з якої причини тепер так мало ходить; можливо, що теперішня кріза богато має з тим спільного, а подруге, що тут є лише сім кляс, бо на відчинення осьмої кляси влада не позволила. Щодо науки та виховання, то ця рогатинська ґімназія стоїть богато вище від державної. Тут відчуваєтьси той рідний свій український дух, але щодо відносин між учениками, то нема і сотої частини того, що було в державній тернопільській... Як би не було кількох товаришів зі старої „дати", то не було би з ким навіть поговорити...

Але щож, до всього треба привикати і боротися, бо найстрашніше те, коли чоловік з резиґнацією опускає руки. Наука в цій ґімназії йде мені досить добре та не справляє великих трудноців, так, що можу трохи попрацювати й поза школою. В ґімназії є тут богато ріжних товариств, як читальня з ріжними відділами: українстичним, польоністичним..., маємо також свою кооперативу та перепелтню. В усіх цих товариствах чоловік по змозі сил та часу привикає та вишколюється до будучої праці... Десятого березня ми давали тут в Рогатині концерт, а властиво влаштовували Шевченкове свято.

Вдома всі здорові, тільки ця кріза... не дає на світі жити. Тато пишуть мені, що **люди на селі перестають купувати тепер нафту та сіль, а мусять без цих найконечніших середників обходитися, бо грошей чорт має...** На селі крайна нужда! **Люди слабують,** а інші по тюрмах **ляцьких виляються.** З нашого села сидять трох хлопців у тернопільській тюрмі: Стах Рудакевич, син Стефана Рудакевича, літ 20; Дмитро Музика, син Вавра Музики; й Павло Козюпа з Піднивок. Всіх їх арештували в неділю зараз по Різдвяних святах під закидом, що вони мали розкидати цеї неділі в середній церкві в Тернополі летючки протидержавного змісту. Стаха Рудакевича арештували тої неділі в Тернополі. **На селі сум! Читальні „Просвіти" заборонили грати вистави, а родичі тих арештованих плачуть!**

„Гинуть, гинуть у ярмах лицарські сини".

Богато тепер сидить в тернопільській тюрмі селянських дітей і міщанських (інтелігентів). В самім Тернополі арештували кількох хлопців, а богато по околичних селах. **В Тернополі є спеціяльна кухня, що занялась варити їм обіди та снідання; тільки в теперішніх часах грошей бракує, а тут нізвідки роздобути?!**

Ось так виглядає, Брате, наше життя. Про це можна грубі книжки писати... Тепер прошу Тебе, напиши мені кілька слів про своє життя та взагалі життя всіх наших заокеанських братів. Хоч мешкаємо на двох противних частях світа, але нічого не розділить наших душ, наших стремлінь... Вірмо та змагаймо до одної цілі, а напевно осягнемо її. На цім кінчу і вірю, що вже незадовго прийде той час, коли побачимось на чистій, широкій, на вольній землі. Так вірю в це, як вірю, що Ти мені сейчас на цей лист відпишеш!

Щиро здоровлю Тебе з цілою родиною! До побачення! Твій щирий

Брат і друг.

Совісний.

— Слухай, Іване, знаєш ти сему заповідь Божу?

— Певне, що знаю.

— Ну, а як би ти побачив в чужій коморі кусник солонини, чи взяв би ти його?

— Ні, нині не взяв би, бо пятниця, почекав би до завтра.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Звідомлення Злучених А. У. Організацій.

В неділю, дня 3. квітня с. р. відбулись загальні збори Злучених А. У. Організацій м. Филаделфії, на яких порушено слідуючі справи:

1) Звіт Управи.

На зборі зявилися представники 26 організацій. Голова Злучених А. У. Організацій, д-р В. Ґалан, звернув увагу, що праця цеї організації була більше звернена на зносини з американськими культурними та політичними установами. В цій праці осягнено найкращі успіхи, чого доказом обширна переписка, яка за минулий рік виносила 230 листів чужинецьких та поверх 150 українських. В своїй праці Управа кермувалася думкою дійсної співпраці всіх українських організацій, без огляду на їх релігійні чи партійні переконання, з завданням якнайкраще репрезентувати українську громаду перед чужинцями, здобути для неї признання та тим стати піддержкою для нашого молодого покоління.

Щоби поширити вже добуті наші придбання, треба нам притягнути до праці нашу шкільну молодь, та висилати її як представників нашої організації до ріжних наукових, культурних та політичних організацій м. Филаделфії, деб вони мали нагоду пізнатися з визначними людьми, поширити своє знання та гідно репрезентувати нашу громаду перед американським культурним світом.

2) Фінансовий Звіт.

Фінансовий звіт, зладжений фін секр. п. М. Рибаком та скарбником п. Н. Самбором, виказує загальну суму приходів на $1,011.95. Розходів на $944.85. З розходів вислано $230.00 на Рідну Школу, $100.00 на Народну Лічницю, $50.00 Політичним Вязням, Радіові Години $370.00, членство в Чембер оф Коммерс $50.00 та інші видатки, злучені з цим, друками та почтовими витратами. Іменем контрольної комісії п. С. Слободян повідомив, що все діловодство знайдено в найкращім порядку та подав внесення на уділення вотум довіря цілій управі, що принято одноголосно.

3) Зміна статута та вибір нової управи.

З огляду на кращу внутрішню організацію переведено зміну статута в цьому напрямі, що управа складається тепер з 4 членів і з 3 членів контрольної комісії. В склад нової управи ввійшли слідуючі: голова В. Ґалан; д-р П. Дубас, містоголова; С. Слободян, секретар; М. Дубас, скарбник; пані В. Рутецька, Грищишин та М. Рибак, члени провірочної комісії.

В дискусії про будучу працю управи висказано думку, щоб управи не вязати ніякими ухвалами, але щоби працювалася як продовження минулорічної праці, та щоби Злучені Організації надальше були членами американських організацій, як пропоновано управою.

4) Свято в честь Вашингтона.

Приявний на зборах артист В. Авраменко повідомив присутних, про всі дотеперішні заходи школи Авраменка для влаштування свята в честь Вашингтона, та просив, щоби в Филаделфії Управа Злучених Організацій занялася запрошенням бесідника, звязком з американськими властями та пресою, та порозумілася зі шкільними властями відносно влаштування окремого концерту для дітей.

Свято в Филаделфії відбудеться в пятницю дня 6. травня (мая) в годині 8 вечір в Академі оф Мюзік.

В програму свята ввійде виступ танцюристів, промови американських бесідників та виступ Українського Хору під управою нашого звісного мистця-диригента А. Кошиця.

Після дискусії рішено візвати нашу громаду до участи в концерті та передати управі справу звязку з місцевими американськими установами. Відносно фінансової помочі, то Злучені Організації не можуть брати на себе ніякої відвічальности і цю справу передають до свобідного вирішення поодиноким громадянам.

5) Дебата про Україну.

Зацікавлення питанням України яко світовою проблемою зростає серед Американців спонукало Управу Злучених Організацій запропонувати тов. для Заграничної Політики (Форейн Полісі Ассн) урядити дебату про Україну. Доручено управі поробити в цій справі потрібні переговори та приготовитися до цього виступу на осінь.

6) Внесення і запити.

Щоби приготовитися до святкування народніх свят, доручено управі замовити галю на Листопадове Свято та Свято Злуки на день 22. січня 1933.

Рішено звернутися з зазивом до всіх організацій, щоби негайно внесли свої членські вкладки (пять долярів) та призначили двох своїх представників до ширшої управи.

Рішено заплатити $25 тов. Горожан як рент за користання льокалем.

Відчитано лист хору ім. Лисенка в справі Ст. Памятника. Тому однак, що це товариство віднеслося безпосередно до всіх організацій, рішено залишити цю справу до вирішення поодиноким товариствам.

Хор ім. Кошиця влаштовує Шевченківське свято в неділю, дня 17. квітня, в Українській Галі. Дотеперішними своїми виступами хор цей виказав свою мистецьку вартість, а своєю охотою до народної праці дав доказ національної карности. Саме тому є обовязком української громади явитися численно на цьому святі, щоби не тільки звеличати память нашого Кобзаря, але і дати хорови заохоту до дальшої праці.

Управа Злучених А. У. Організацій міста Филаделфії.

Професор: Правда, що людина як мліє, то бліде?

Ученик: Не все, прошу пана професора.

Професор: Чи бачив ти коли чоловіка, який зімлів би, а при цьому не поблід би?!

Ученик: Так.

Професор: О, то цікаве, хтож то був?

Ученик: Мурин, прошу пана професора.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 103, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в суботу, 16 квітня, в годині 6-тій ввечір, в гали церковній. Повідомляється довгуючих членів, що обовязково мусять бути на мітінґу, бо в противнім разі утратять право до членства. Є важні справи до полагодження. — І. Березовець.

ЛАКАВАНА, Н. Й. Бр. Пресв. Богородиці, від. 149, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 17 квітня, в годині 2-гій пополудни, в гали церковній. Проситься членів прийти на сей мітінґ. — Онуфрій Стецків, секр.

ТАВНТОН, МАСС. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 122, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що чвертьрічний мітінґ відбудеться в неділю, 17-го квітня, в годині 2-гій пополудни, в гали де звичайно. Всі члени повинні явитись на мітінґ, бо контр. комісія мас переглянути книжки і здати звіт перед членами. Довгуючих членів взивається прийти на мітінґ і заплатити свої вкладки, бо товариська каса вичерпана і за нікого більше вкладок платити не буде. Кождий довгуючий член буде суспендований. — Уряд Тов.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17 квітня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Взивається довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо братська каса не всилі тільки оплачувати вкладок. Котрий член довгує більше як два місяці, а не явиться на сих зборах, то буде суспендований. Повідомляється всіх членів, що на квартальних зборах вибрано одного головного надзирателя хорих, котрим є Онуфрій Сахан, до котрого кождий хорий член має голоситись. Коли дістане посвідчення від надзирателя хориз, тоді дістане запомогу хорих. Колиб надзиратель хорих фальшиво посвідчив, що член був хорий, то підлягає карі 10 дол., або буде суспендований. — Ігнатій Климищин, предс.; Семко Деркач, кас.; Павло Сеньків, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 16 квітня, в годині 7.30 ввечір, в гали Чеського Нар. Дому, 29-19 — 24-та Еве. Проситься членів і членкиць прибути на збори. Є дуже важні справи до полагодження. Проситься прийти на означений час. Контр. комісія здасть квартальне справоздання. Взивається членів сходитись частіше на збори і не залягати з вкладками по кілька місяців. Проситься привести нових членів зі собою, як рівнож незабувати за дітей та вписати їх до У. Н. Союза. Довгуючі мають вирівнати свої залеглости, щоби ненаражуватися на суспендовання. Не явившийся на збори член чи урядник підлягає карі після статута. — І. Кубарик, предс.; Гр. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні і квартальні збори відбудуться в суботу, 16 квітня, в годині 8-мій ввечір, в гали під ч. 217 Іст 6-та вул. Є важні справи до полагодження, як злука відділів і інші. Довгуючих взивається вирівнати свої залеглости. — Мих. Марків, рек. секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє усіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17 квітня, в годині 7-ій пополудни, в гали У. Н. Дому, 237 Гову Еве. Проситься членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Батьки, котрі мають діти в молод. департаменті у віці понад 10 літ, нехай принесуть адреси на висилку діточого магазину. — Вас. Микитин, предс.; П. Головачук, кас.; М. Федорів, секр. фін.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 17 квітня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Домі, 847 Н. Френклін ул. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої довги, бо коли не заплатять, будуть суспендовані. — Р. Карбівник, предс.; П. Семків, кас.; Ілько Савчин, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Відділ 300 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ є відложений з причини, що в той день, 17 квітня буде висвітлюватись фільма. Проситься прибути на мітінґ на день 24 квітня, бо є важні справи до полагодження. Родичі, котрі мають діти в молодечім департаменті, нехай перепишуть їх до старших членів. — Теодор Ковчак, предс.; Андрій Годчак, секр.; Йосиф Борсук, кас.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов, від. 177, повідомляє своїх членів і членкиць, що мітінґ за місяць квітень відбудеться в неділю, 17 квітня, точно в годині 2-ій пополудни, в укр. церковній гали, 45 Пілґрім ул. — Ст. Рекрут, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 310, повідомляє своїх членів і членкиць, що збори місячні відбудуться в суботу, 16-го квітня, в годині 7 ввечір, в церковній гали, 127 Парк вул. Проситься всіх явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Памятайте раз на все, що Товариство тоді гарно розвивається, коли члени учащають пильно на збори та самі рішають і піддають добрі думки щодо розвою нашого славного відділу. — К. Марущак, Ф. Ковальчук, Н. Рошка, Мих. Довгий, рек. секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Сестр. св. Ольги, від. 318, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться 17 квітня, де звичайно, в годині 2-ій пополудни. На тім мітінґу буде звіт за послідних 4 місяці. Проситься не присилати дітей, а прийти самим хоч раз на 4 місяці на мітінґ. Будемо принимати нових членів і дітей до відділу. — Анна Куцкай, предс.; Василь Саюк, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 347, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 17-го квітня, точно в годині 2-ій пополудни, в гали церковній на Гогбін Ровд. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження, котрих не мож було полагодити на минувшім мітінґу через мале число присутних членів. — П. Чопек, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє всіх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 17 квітня, в годині 1-ій пополудни, в Юніон Гал, ч. салі 4, 2-гий поверх, на Норт Вайомінґ ул. Всі члени повинні явитися і заплатити свої місячні вкладки на мітінґу. Члени, котрі не можуть платити ніях своїх місячних вкладок з причини лихих обставин, то можуть покористатися позичкою з головної каси У. Н. Союза, коли являться і докажуть її потребу. Позамісцеві члени, коли не можуть прийти на мітінґ, можуть віднестись листовно до секретаря в тій справі. Рівночасно проситься членів, котрі припізнюють свої вкладки, щоби присилали або доручували найменше два дни перед останнім днем місяця; коли пізніще, то дається урядникам багато непотрібної праці, а собі неприємности. Легковажні члени, коли не вирівнають своїх залеглих вкладок в як найкоротшім часі, будуть суспендовані. — Ст. Глиняньский, рек. секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 17 квітня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній, 47 Гову Еве. Обовязком є кождого члена прийти на збори, а довгуючі мають прийти і вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — С. Михалишин, предс.; А. Боднарчук, кас.; М. Табачук, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 17 квітня, точно в годині 2-гій пополудни, в сали Укр. Гор. Клюбу, 29 Джерксон ул. Уряд просить всіх членів принести книжочки і гроші за них. Є також інші важні справи до полагодження. Будемо принимати нових членів без вступного. — Гр. Свкала, предс.; Гр. Скробач, кас.; В. Мандзій, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 17 квітня, в годині 1.30 пополудни, в парохіяльній гали на Блекстоун ул. Проситься усіх членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. В справах Товариства належить удаватись на мою нову адресу Michael Yacyshyn, 147 Boyden St., Woonsocket, R. I.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє, що мітінґ відбудеться в пятницю, 15 квітня, в годині 7.30 ввечір, в домі тов. Головні. Взивається всіх членів і членкиць прибути на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, а коли не можуть заплатити, то повинні податись о позичку з У. Н. Союза на заплачення вкладок. Не явившийся на сей мітінґ член заплатит кару після статута. — В. Ярема, предс.; Гр. Орецький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Андрія Первозваного, від. 66, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в пятницю, 15 квітня, точно в годині 8-ій ввечір, в словенській гали, 404 Іст 67 вул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Найважнішою справою буде обговорення злуки відділів У. Н. Союза. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости, бо в противному случаю будуть суспендовані, а тоді щоб не було нарікань. Не явившийся член буде караний після статута. — А. Дубас, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 16 квітня, точно в годині 7-ій ввечір, в Нар. Домі, 72 Моріс ул. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. — Мик. Демкович, предс.; Вас. Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Тов. „Згода", від. 358, повідомляє своїх членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 17 квітня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі при Вест 14 ул. — Софія Когут, предс.; Б. Гричковська, писарка.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 17-го квітня, в Укр. Народній церковній Гали, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ і вирівнати свої вкладки, бо коли член довгує за два або три місяці, а не прийде на мітінґ і не заплатить, то буде суспендований. — Григ. Мрикало, секр.

БЕТЛЕЄМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 17 квітня, точно в годині 1-шій пополудни в українській галі при 3-тій вулиці і Карбон. На мітінґ прибуде гол. містопредсідатель Василь Гришко з Алентавн і гол. контрольор о. др. Вол. Клодницький з Нортгемптон, котрий дасть відчит в справі реформи У. Н. Союза. Притім полагодиться ще деякі братські справи між членами. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ. — Василь Підгайний, фін. секр.; Василь Могильський, рек. секр.

RAMBLES IN ALLENTOWN

Allentown is not generally thought of as a cosmopolitan city. Perhaps it isn't when compared with other industrial cities of its size in the state. The census figures do not indicate it. Yet were one to dig beneath the surface he would stir the roots of many national groups. Tucked away in corners of this 170-year-old city are little colonies of many national groups. They do not meet the eye at one glance because they have been assimilated. They have become naturalized American citizens. They vote and pay taxes. Their children go to our public schools, and some succeed in going to college. They like to ride in automobiles—when they can keep up the time payments. They indulge in the movies, like the rest of us, when they have the price of the admission ticket. In a word, they are Americanized.

* * *

Some misguided people believe that it would serve America better to force these groups to give up their traditions. Fortunately, these zealots are in the minority. The newer groups give up their quaint customs and their bizarre dress. They abandon their crude, peasant ways. But as for tradition, they can no more shed that than a young woman can forget the mother who bore her and raised her to young womanhood. Tradition has little to do with patriotism or loyalty to one's adopted land. It is a thing of the heart, it is born of the spirit. These people can enrich American life, if encouraged. Organizations like the Y. W. C. A., with its International Institutes, scattered in industrial centers throughout the United States, give them that encouragement.

The Allentown Y.W.C.A. until two or three years ago annually sponsored what is called a folk festival when the representatives of the various national groups were brought together in one gay, picturesque program. The following are some of the nationals the Y. W. C. A. regularly contacts through its folk festival committee: Polish, Welsh, Russians, Syrian, Italian, Norwegian, German, Hungarian, Greek, Checko-Slovakian, Scottish, and Ukrainian.

* * *

It takes a folk festival, or the celebration of a national or religious holiday for one or the other of the groups to emerge from its obscurity. The Ukrainians happen to hold the stage this month. Last Thursday was the seventy-first anniversary of the death of their national poet, Taras Shevchenko, and the 250 Ukrainian families in Allentown join Ukrainians the world over to mark the day with due ceremony. On March 27, they plan to hold a program at which they will sing the poetry of their hero and recall his life and achievements.

No name is dearer to Ukrainians the world over than that of this venerated poet. To him Ukrainians turn for sympathy in their sorrows, consolation in their distress, inspiration and guidance in their problems and perplexities. The name Taras Shevchenko is not less intimately and inseparably associated with Ukrainian nationalism than the name George Washington with American nationalism. Shevchenko lives in the hearts of forty million people scattered over the earth, a people that once enjoyed a golden age, but to whom now are left little more than memories—and traditions.

Ukrainian Memories

In my previous article I spoke of the memories and traditions of the Ukrainian people, 250 Allentown families of whom are this month celebrating the seventy-first anniversary of the death of their national poet and hero—Taras Shevchenko. The thirty to forty million Ukrainians still in Russia are living under the iron rule of the Bolsheviks, feeling no whit less oppression than they did under the Poles and the Imperial Czars. Yet they cannot forget that the earliest Russian civilization had its beginnings in the vast steppes to the south of Russia proper that are collectively known as Ukraine; that it was there that Christianity first took root in the Slavic world; and finally, that it was from that region that the first Russian princes came.

* * *

The Russian czars used the Ukrainians as tools to carry out their ambitious projects. A hundred thousand of them perished in the marshes digging the foundations of what is now Leningrad, but for many years known as St. Petersburg. Many more died in the attempt to subdue the Circassians — tribe inhabiting the Caucasus Mountains.

What "Uncle Tom's Cabin" did for the colored people of the United States, the poems of Shevchenko did for these serfs of ancient Russia. They aroused the conscience of the Russian people, and the persecutions suffered by the poet at the hands of the autocracy awakened their sympathy. Only two days after Shevchenko's death on March 10, 1861, the czar's ukase granting freedom to the serfs was issued. To the common people it seemed that their peasant poet by his songs and sufferings had been the prime cause of their new freedom.

* * *

Shevchenko was born the son of a common serf in a little village in the government of Kiev, on March 9, 1814. His youth was utterly destitute of the privileges and rights inherent in youth. At the age of eighteen he was apprenticed to an artist and decorator in St. Petersburg and soon revealed unusual talent. He was redeemed from serfdom by influential friends in 1838 at a cost of 2,500 rubles, or about $1,250. After a course at the Academy of Fine Arts he returned to Ukraine in 1843. Four years later he was arrested on a charge of composing poetry detrimental to the Russian Czar and his government. This caused him to be banished to military servitude in army outposts of the Russian Empire. For ten years he toiled in fortresses in Russian Turkestan, until finally in 1857, thanks to the intercession of Count Tolstoy and others, he was pardoned and set at liberty. In 1859 he returned to Ukraine for the last time, a man completely broken in body, but still indomitable in spirit.

* * *

His death came in St. Petersburg on March 10, 1861, just a day after his forty-seventh birthday. His remains were moved to Kaniv on the banks of his beloved Dnieper. A great barrow surmounted with a cross marks the final resting place of this noblest son of Ukraine. From the time that the last spadeful of earth was turned on his grave, this has been a mecca for Ukrainians the world over.

No speeches were allowed at the interment but there were many people and many wreaths of flowers.

One wreath deposited by a lady, expressed more than anything else the common feeling. That wreath was a crown of thorns.

* * *

In common with peasant folk all over Europe the Ukrainians built up a rich store of folklore down the centuries. Much of it is still alive. I dare say that among the older generation of Allentown's Ukrainians there are many who sing the folk songs that were popular in the home land centuries ago. This is one of the most remarkable things about folklore—it's ability to live on and on without benefit of printers' ink.

Several centuries ago, before Ukraine became a subject nation, minstrels, or "kobzars" swarmed over the steppes of the Ukraine with a mandolin-like instrument called a kobza slung over their shoulder, making their living singing folk songs and reciting their experiences as warriors against the Turks and the Tartars. The kobzar was usually an aged man and blind, led from hamlet to hamlet by a shabbily-dressed orphan boy. He had been a Cossack in the wild country below the rapids of the Dnieper River, had fought in many wars against Turkish or Tartar invaders and had finally been carried off captive to Turkey. There he had worked the rest of his days as a slave. When he had become worn out, his master would turn him loose, but not before he had poked out his eyes. So the old man returned to his native country singing the songs that he had learned from his mother as a boy and reciting the stories of his experiences in war and in captivity. These kobzars kept the history and folklore of that unhappy country alive for centuries and it was from them, directly or indirectly, that Taras Shevchenko got much of the stuff he spun so skillfully into his beautiful lyrics and ballads.

* * *

One of the most delightful fantasies to be found in Ukrainian folklore concerns the activities of the Rusalki. They are the representatives in the world of fancy of children that had died unbaptized, that were drowned or been suffocated by their mothers; or of maidens or young wives who had died unnatural deaths or with the curse upon them of their parents. From this description it may be inferred that these wee folk are capricious, impish and wicked.

The peasants believe that the Rusalki are beautiful young women in the full bloom of youth, adorned in flowing white gowns with their long hair waving in the breeze. They inhabit lonely spots along streams, in deep rivers and under rapids. When the corn begins to ripen in the fields, they can be found within it ready to punish the trespasser who wantonly plucks the ears. With hair flowing and adorned with the many colored blossoms of the field, they dance and make merry, capering over the meadows and frolicking in the cornfields. They break dikes, flooding fields and wrecking bridges. Sporting in the depths of rivers and lakes, they entangle fishermen's nets. They delight in sitting on a millwheel and splashing each other. On clear summer nights they rise to the surface of the water, playing with the waves. Rain and hail storms are of their making. Late in the spring they come out of the water and spend the evenings and nights in neighboring woods and thickets, dancing, skipping and clapping their hands, while their bewitching laughter can be heard far and wide.

Evenings they sit on slender branches, rock to and fro, ever on the alert for some unwary stroller whom they entice with their songs and laughter; they try to lead him astray and having done so tickle him to death. They are very fond of spinning and hang their yarn on the branches of trees. With their irresistible voices they lure the bold swimmer to a deep place and then draw him down into the depths.

The Rusalki display their greatest activity during Whitsuntide and so great is the popular dread of their fatal charms that at this time of the year the people fear to stay out late at night, bathe in deep waters or wander through the forests.

—G. K.

(Chronicle and News, Allentown, Pa., March 15, 17, 19, 1932).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 27 березня 1932 р., помер **Теодор Скоренький**, член Товариства „Запорожська Січ", відділ 234 У. Н. Союза в Елизабет, Н. Дж.

Покійний вступив до товариства й У. Н. Тоюза дня 13 березня 1909 р. і був постійним членом 23 роки. Походив зі села Різдвяни, повіт Теребовля, Західна Україна. Полишив жінку і пятеро дітей, між ними троє малолітних. Діти Анна, Стефанія й Емілія є членами У. Н. Союза.

З Покійним трапилося нещастя. Переходив через залізничий тор і не завважив, що надходив поспішний поїзд, який його вдарив, звалив на землю і відтяв праву руку. Від того часу Покійний почав занепадати на здоровлю, а в останніх часах перележав три місяці в ліжку і так розпрощався зі світом.

Бл. п. Теодор Скоренький був дуже доброю людиною і дуже добрим батьком. Прощали Покійного родина й члени Товариства та громадяни з жалем, що відійшов від нас добрий член, громадянин і добрий батько дітей.

К. Пілат, секр.

Довга дорога.

Мала **Орися:** Юрчику, чи жирафа може дістати катар, як замочить собі ноги?

Юрчик: Самособою, та щойно чотири тижні після того.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОРИСТАЙМО З ПОМИЛОК ІНШИХ ЛЮДЕЙ.

На другий місяць наша славна пісня і танці будуть виведені на найславніших сценах Злучених Держав. Згідно з програмою, крім професіональних танцюристів будуть виступати також з помічю льокальні школи, з можливо ще не дуже добре здисциплінованою молодіжю. І на отсю обставину хочу звернути увагу. А що галасливе та непримірне заховання дітвори, як на сцені так і поза сценою, може зіпсувати цілий ефект даного виступу перед Американцями, про це свідчить отсей випадок:

Поляки давали виступи в честь Вашингтона в "Constitution Hall" у Вашингтоні. В описі цього свята "Gwiazda Polarna" з дня 12 березня 1932 р. стор. 6 пише:

"Polska grupa była jedyną, która w sztukę wprowadziła dzieci; wszystkie inne grupy były reprezentowane przez dorosłych. Wrażenie tego występu wśród Amerykanów zepsuły niektóre dzieci swem zachowaniem. "Jedność-Polonia" pisze, że zachowanie się niektórych w Ambasadzie, i puźniej w Constitution Hall było wprost straszne. Reżyserka przedstawienia oświadczyła, że jest nauczycielką od 30-tu lat, ale tak niesfornych dzieci jeszcze w życiu swem nie widziała."

Подаю це для загального відома з вірою, що на наших виступах нічого подібного не буде. Але не зашкодить, щоби вчителі й аранжери наших виступів поучили належно дітей перед виступами, а при науці призвичаювали дітей до дисципліни.

П. Д.

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(10)

Фон Гарбен відважно вирушив у дальшу подорож. Скоро він дібрався до гір і почав поволі виходити на них. Потічки, що витікали зі щілин верховин, давали йому чудову воду до пиття. А добра вода є найголовніша річ для здоровля людини. Молодий альпініст легко йшов угору й зручно перебирався через провалля, чи рачкував по скелях угору.

—o—

Коли хотів їсти, а запаси його мяса вже вичерпалися, він тоді вбивав зі свого револьвера маленькі звірята, що надавалися до їдження. Хвалив Бога, що колись добре навчився стріляти з револьвера й тепер не витрачав даремно куль, які йому були потрібні. Розпалював огонь на ньому смажив своє мясо. Фон Гарбен уже звик бути на самоті й й був з усього задоволений.

—o—

Ночі він проводив денебудь у горах, на дереві, яке здавалося йому неприступним для хижих звірів. А стерегтися треба було, бо як наступила ніч, то скрізь нишпорили десятками шакалі, тигри, льви й гієни. До вуха фон Гарбена часто долітав страшний рев львів, сміх шакаля, або виття гієни. Та й до цього він скоро звик і спокійно спав у ночі.

—o—

Кожного ранку зі свіжими силами молодий Гарбен рушив далі в гори. Одного дня він нарешті дібрався до верховин гір. Звідси Гарбен побачив, що перед ним розложилася широка долина, яка, здавалося, була цілком мертва. А за долиною ген далеко знову вимальовувалися гори. Вони були ще вищі від цих, на які вже вибрався відважний мандрівник. Чи не за тими горами цей таємничий світ?